

EL TIO NELO,

periódic joco-satíric y burlesc.

ELECSIONS MUNISIPALS.

Huí, caballers, tinc pòques ganes de gastar rahons; d'ahí el tirar má d'este tema.

La còsa es clara, encara que á vostés els parega estrañ.

En les pasaes elecsions munisipals tindria yo *mucho campo* pera escriure y discurrir sobre varios casos y còses; pero sé qu'el señor fiscal d'imprenta m'arrimaria unà castaña, que per lo manco me deixaria un boñ pera tres mesos. Per això lo mes asertat es callar.

Y vate así com un tema sobre el qu'es té que callar per fòrsa, es el millor pera no dir res.

Aguantém, pues, el vent que reina, y *conservemse* pera millor ocasió; obrar aixina diuen qu'es de prudents.

De conseguint, si á vostés els pareix, podèm chirar así la fulla.

GOCHOS

que la venerable cofraria de chupópteros de la vuelta de abajo, vulgo fumaors, dediquen á les animetes dels hermanos víctimes de la nicotina gubernamental.

*Unidos los fumadores,
á Dios debemos rogar
que una mala tagarnina
no nos haga reventar.*

En estos bobalicones
reina una asfixia tremenda,
que produce en sus pulmones
el tabaco de la Hacienda;
y en tan terrible contienda
solo podemos rogar
*que una mala tagarnina
no les haga reventar.*

Padres, madres y parientes,
hermanos y conocidos
d'esos hombres inocentes
por el humo consumidos,
todos debemos unidos
pedir á Dios sin cesar,
*que una mala tagarnina
no les haga reventar.*

Ira causa al mas bellaco
y hace rabiar al mas tordo,
ver al fumador tan flaco
y al contratista tan gordo;
y pues este se hace el sordo
de Dios hemos de lograr
*que una mala tagarnina
no nos haga reventar.*

Se llena mi alma de afan
cuando miro y considero
que por chupar alquitrán
se me chupan el dinero;
de los hombres nada espero,
del cielo hemos de esperar
*que una mala tagarnina
no nos haga reventar.*

El gran fiasco de la Norma
á un cigarro se debió,
que engañado por la forma
Mariotti se fumó;
el público le silbó
debiendo considerar

*que una mala tagarnina
nace á un tenor berrear.*

Solo á un hombre he conocido
en fumar aventajado,
que sirve para un barrido
igual que para un fregado.
*Revuelto y desalentado
no se cansa de chupar,
y al fin una tagarnina
hará al pobre reventar.*

Don Rodrigo Rompe-Mallas,
capitan y hombre de honor,
que ha ganado mas batallas
que el mismo Cid Campeador,
á pesar de su valor
no pudo un dia evitar
*que una mala tagarnina
le pudiese á reventar.*

Yo conozco á una mujer
bella y de corazon blando,
que cifraba su placer
en mirarme á mí fumando;
mas llegó un dia nefando,
en que me puse á chupar,
*y como era tagarnina
casi la hice reventar.*

¡Ay Dios! Quien tiene conciencia
y ha de vivir en España,
necesita mas paciencia
que un buen pescador de caña;
nada de bilis ni saña,
resolvamos no fumar,
*y esas sucias tagarninas
no nos harán reventar.*

Que al fin, como chico esperto
sé, porque el mundo he corrido,
que predicar en desierto

es siempre sermon perdido;
así que el mejor partido
es á los cielos rogar

que á quien nos da tagarninas
le miremos reventar.

OREMUS. *Præsta quæsumus Domine ut ne famuli tui mansueti moriantur in furoribus tabacalis asfixiæ, et libera nos a tagarninis infernalibus, vel a mortifero oficiali veneno, propter nostram salutem et reipublicæ pacem. Amen.*

CORRESPONDENCIA POLITICA

Ó DE BONA CRIANSA.

EL TIO NELO estigué molt ocupat la semana pasá en asò de les eleccions, y no pogué assistir á les festes de Rusafa. En càmbi el seu corresponsal li ha enviat la siguient carteta, en companyia d'unes orelletes, coques fines, rollets y atres menudènsies que pòsa á la disposició de tots vostés, no més en que fasen cap demá en la nit, entre deù y onse, al camí dels abrets de Salvát.

Señor TIO NELO:

Yo l'esperaba en gran ansia les dos nits de les festes, y m'emportí chasco.

Pensaba, ¿qué li haurá susuit á este bòn home, que no vé per así? ¿S'encontrará mallatra vòlta?

Y dispòst com estava á anar á vórelo el dumenche, tinguí la sort d'entropesar en un suchècte, c'ara no li'l nomene, perque vosté (y disimule) tot lo que li dic li hu canta al públic, y es causa de que per así m'hachen batechat *Mosca*; dit suchècte me digué c'anaba vosté molt afaenat per Valensia, buscant vòts per este y el de mes allá, y hasta que se trataba de ferlo á vosté alcalde.

¡Cuánt m'alegraria, diguí yo en seguida, que feren alcalde al Tio NELO!

¡Qué pronte s'apañaria el Mercat de Valensia, y se farien atres millores, que Deu sap si d'atre mòdo se portarán may á efecte!

En fi, al resibir esta notisia ya quedí al manco descansat, pues poguí saber per ella que no li habia susuit ninguna desgrasia, y en conte de visitar-lo á vosté, m'en aní capa el sementèri, ahon, á Deu no siga retret, y olvidant per espay d'un bòn rato la corrupció del mon, resi per les animetes dels meus parents y benvolents, cumplint d'eixa manera en un deure el mes sagrat que tenim els qu'els sobrevivim, com aixina ho farán sense ducte un dia pera nosatros els nòstres fills, nets y tots els que nos vullguen be.

Pero deixemse ara de còses tristes, qu'el meu intent no es fer-

lo plorar, ants al contrari, desiche que se riga, com crec lograrò pòc ó molt.

Les festes tingueren lloc, del mateix mòdo que les vaig anunciar á vosté, les nits del divèndres y disapte.

A mitant vesprá del primer dia la plasa de Rusafa s'omplí de chent del pòble y una poqueta de Valensia. El no haberne molta forastera era natural, atés el mal temps que fea.

Apenes se feu de nit escomensá la broma.

Despues d'un rato de música y jaleo, pucharen els chogueros dalt l'entaulat c'habia en la plasa, construít al efecte, y allí, sent dirliu, en molt pòca gracia iquereim vosté y yo á relluir, davant d'un públic que donaba mòstres d'estar afrontat y corregut.

U dels chògueros fea el paper de *Mosca*, figurant ser el corresponsal de vosté, y era pera éll un nòm tan clavat, que per *mosca* ó *mosquit* no sé qué diuen que li vá susuir una volta en el convent.

També se cantá el *Ay, mamá!* y el *U y el dos*, acompanyant la música del pòble.

Despues hagué ball de bolero per una parelleta de Valensia, y per últim un *pollo* d'espoló dur obsequiá al concurs, tirant desde dalt l'entaulat dolsos y puros á manta.

La segon nit variá la funsió. El *faról*, á manera d'un difunt, estava custodiat per quatre haches, y al temps de enséndrelo, escomensá á tocar la música, com el primer dia, *Ay, mamá!* etc. etc. Hagué també chòcs y balls, y últimament se feren varies despedides alusives al Tio NELO.

Segons tinc entés, la comparsa dels chogueros se comprometé á fer riure de baes; pero en vista de que *chocaren* tant, pareix que demanaren una *onsóta*, y crec que hu han conseguit.

Hast'asi les festes. A un atra cosa.

Una d'estes nits s'arretiraba á sa casa un respectable saserdòt, y al pasar per la plasa ¡pataplum! allá vá el pòbre de cap y de peus dins d'una gran balsa que hiá prop del faról.

El infelis s'alsá com pogué, esclamantse á tots els sants del sèl; prengué el camí atra vegá, y al aplegar á sa casa observá que se li habien perdut uns papers de molt interés. Corrent va fer anar á la criá, y *volaverunt*, els papers se feren pendre.

¿Y cóm era possible que paregueren, si habia allí un pam d'aigua?

Si el señor alcalde no posa remey, el millor dia sentirá vosté contar desgrasies.

Pròu pera hui, Tio NELO: menches en profit eixes frioleretes que li envie, y hasta mes vore.

Tio, ¿qué puc dirle mes?

res;

que li desiche es sabut,

salut;

desichem á mí tan sòls,
caragóls.
 Pero deixemse de còls,
 ypa que reine el content,
 desichemse mútuament....
res; salut y caragóls.

La societat del *Orfeó valencià* va creixent com el peix en l'aigua. El Sr. Governador sivil aproparà un dia d'estos els corresponens estatuts, y al avio. Dins de pòc el *Orfeó* farà la seua inauguració ofisial filarmònica, donant una serenata en regla á la dita autoritat, en la que se cantaràn alguns còrs nous, del pais.

La societat del *Orfeó*
 va seguint un bon camí
 pera arribar al gran fi
 que vòl ella y que vullc yo.

ATRA CORRESPONDENCIA.

Encara c'algú de vostés diga que soc pesat, no vulle deixar de ferlos llechir les siguients lamentacions qu'el meu corresponal de la Torre d'Espioca m'envia contra el tabaco. Despues de lo que yo dic hui sobre el mateix asunte, no vindrà mal esta espècie de torneta. El mal es tan cheneral, que va á produir un cataclisme. Miren vostés com se queixa el corresponal.

Estic dispòst, TIO NELO,
 á no fumar ya en la vida,
 per mes qu'm muiga de ganes,
 mentres el tabaco siga
 lo que tots saben qu'es hui,
 no tabaco, una engañifa.
 Si creu algú qu'exagere,
 lo qu'es mes, que dic mentira,
 vacha y compre una caixeta,
 examínela en seguida;
 si al fero així no m'otorga
 que parle com una biblia,
 fasa de mí lo que vullga,
 diga que soc un gallina,
 un embúster, un.... en fi,
 lo c'a la boca li vinga.
 Ya ix un rabo de granera,
 ya una còrfeta de llima,
 ya un tramús, ya un cacahuet,
 ya un piñol, ya una desfila;

de modo que si á un costat
 s'aparta la porqueria,
 de tres ó quatre caixetes
 vindrà á resultarne micha.
 Pues no és asò lo pichor,
 yó encara em conformaria
 si no haguera mes mal qu'eixe,
 c'això al cap té medisina.
 ¿Veixa amargor que sòl tindre?
 ¿y eixa coentor indigna
 qu'en los lábios y en la lengua
 pareix que se petrifica?
 ¿Pues y la gola, chermá?
 ¿qué no arrancarà saliva?
 ¿Quina persona del mon
 es capàs c'ho resistisca?
 ¿quina c'al pòc temps que fume
 no estiga en terser grau tísica?
 Mira quin atra: ¿y l'olor?
 ¡Chesus, Maria Santísima!

¿Haurá una basa de cánem
que la fasa mes indigna?
¿qué vall, ni qué sequia mare?
ni un gos mòrt pichor la tira.
¿Y el malestar que te dona?
¿y eixa toseta continua
que pareix c'un gat rabiós
l'arrape de nit y dia?
¿Cóm he d'estranyar yo, pues,
sentir á algú que me diga
que li prevé del fumar
la gota ó apoplexia?
¿May han sentit dir vostès

d'ú c'al ferli anatomía
li encontraren en lo pit
un carbó de micha lliura?
¿Pues qué, seria el primer
que fumant s'ha fet la nina,
y ha anat á les palmeretes
mes rostít c'una sardina?
Per totes estes rahons
fumar no vulle en la vida,
pues ans qu'estar en perill
de qu'el gallet se m'en ixca,
preferixc una y mil vòltes
qu'em maten d'una palisa.

POSTRES.

SUSUIT.—Un suchecte, viudo, que viu en un poblet immediato á Valensia, té empenho de casarse en el machor secret, y al efecte s' amaga dels parents y fuig de tots els seus amics, pera que no'l ple-guen en l'acte important y sério del casament. Asò, segons diuen, ho fa en l'intent de lliurarse d'una senserrá.

Nostr'hòme, que per mes que se deixa agarrar en l'enfilat se-gon volta, no té res de tonto, ha lograt, despues de costarli prou pataetes y atres còses, traure dispensa de *Palasio*, pera casarse en una parròquia de Valensia.

Pero els amics, que segurament son de la pell de Barrabás, sa-bedors de tots els pasos qu'el tal ha pegat, el seguixen com á dia-bles, y li han fet una pasaeta (y que pare ahí) c'ha donat lloc al episodi qu'els vaig á referir.

El matí del dimats d'esta semana era el dia señalat pera matri-moniarse.

A primera hòra estaben ya en l'iglesia tots els amigachos del *novio*, repartits per así y per allá á manera d'un campament.

Aplega l'hòra crítica, hòra en que Deu debia donar als inter-sats mes llum qu'en puga fer un milló de vòltes el sol y la lluna y tots els planetes chunts, y entren la novia y la padrina asoletes en l'iglesia, y al instant observa la primera aquella espèsie d'emboscá.

Corrent s'en ix d'allí pa contarliu al suspirat *amante*, qu'esta-ba en una casa molt propet de la parròquia, preparantse pera assistir á la seremonia, y enterat del cas, chira veles y s'entorna al poble á buscar sa casa, mes cremat c'un llucuet, no podentse esplicar éll mateix lo que li pasaba, y churant y perchurant de que s'havia de vengar.

Per atra banda, á la novia, feta una Malaena, crèc que li agarrá un patatús, y el pare capellá y la padrina, que no sabien res de

lo que pasaba, tot era aguardar y mes aguardar, hasta que á pur de recaos y preguntes pogueren enterarse d'aquell *melodrama* y retirarse, cremats per una banda, y per atra rientse.

Els amics, de tant de baquecharse de riures, s'els chirá la boca á un costat, y diuen que volen seguir al novio encara que siga hasta el mateix infern.

La pobreta novia está plena de sentiment, en mes ganes ara c' avans, de casarse.

Ell la consola dientli que no s'asuste, y que no per això, y molt mes que susuixa, deixarà de ser molt pronte son marit.

Tin bon ánimo, chiqueta,
riute, pren el meu consell,
que volent tú y volent éll
se pòt dir qu'es còsa feta.

PARDALS RAROS.—Les *ánimes* qu'ixqueren en el últim acte de *D. Juan Tenorio*, en el teatro de la Prinsesa; encara que tot va ser raro en aquell pòbre D. Chuan. Lo qu'es si 'm posen á les tals *ánimes* en l'Albufera, el pròxim dia de S. Marti, no s'escapen de qu'els avente una escopetá.

Pues que pardals tan estrañs
y de tan varios *colors*,
no 'n veuen els casaors
tan ahines, tots los anys.

A QUI NO VÒL CALDO.....— En l'apañament del piso del Mercat nos ha vingut á susuir lo c'á les granòtes de la fabula. Si avans mal, ara pichor. Y la famosa canalisació qu'es presentá en mes aparato que les òbres del istme de Suez, ¿qué? A la mitat del carrer de S. Fernando s'ha acabat l'encadufá de ferro, y ¡bona nit! allí s'ha quedat l'empastrá. Asò d'empastrers hu som molt en Valensia. ¿Es que s'ha enviat á demanar à Londres mes ferro colat? Entonses chitemse á dormir, qu'encara 'n hia pa dies.

Me pesa de tot còr haber segut tan pronte de cheni en cantarli al alcalde aquella sinfonia de marres; pero yo, així com cante *laudes*, sé també cantar *maitines*, y hasta entone en bona veu el *Dies iræ*. Vorém, pues, si se m'obliga á traure les meues habilitats de cabiscòl.

Qu'en eixe cas, si Deu vòl,
contra lo qu'el *Sueco* diu,
faré vore á cuansevòl,
qu'está de la veu el niu
en el *cabis*, no en la *col*. (1)

(1) La chustisia sobre tot: despues d'escrit el sollet á que fa referència esta nòta, ani per casualitat anit á comprar castanyes al Mercat, y vaig vore que per la banda de les Estaques pareixia que se comensaba l'obra del nou adoquinat. Que tinga un hòra ben curteta; vullc dir qu'esfasa pronte.

MENUDENSIES TEATRALS.—La *Norma* ha volgut quedar com a dona de sa casa y s'ha presentat ultimament en el Prinsipal, en companyia del tenor dels dies de festa. No cal dir que fon aplaudida hasta deixarseu «de sobra.» *Tanto es lo de menos como lo de mas.*

En la Prinsesa hiá enguañ cria de *notabilitats*. En pòc mes d'una semana en han ixit tres per ara, sinse contar á Picco que ya era conegut.

Els chermans Rizarelli son dignes d'aplauso en los seus eixersisis de força muscular, en la percha y en els aros.

Despues d'estos ha aparegut un *indio* que per lo manco en el nom hu es; li diuen *Djalma*. Asò no es tan fàcil de pronunsiar com *Sento* ó *Chuano*. Tambe el só *Djalma* es admirable en los chòcs malabars, per la llaucherea y seguritat de les sehues maniòbres. Alguns en presenta ya vists; pero adquirixen novetat per la *manera* del indio.

Ultimament ha ixit un *pandetereòlogo* (el qu'estiga farsallós ya té faena) qu'es capax de tocarli el pandero al dimoni; pero no fa res que no hacham vist en totes les estudiantines y músiques de quintos, ahon es de rigor el tal instrument. El tocaor de pandero podia no haber ixit en los calsetins al garró davant d'un públic. Això es molt pòc *artistic*, per mes qu'el *artiste* se diga Bertuchi, nom que pareix italiá, encara que no hu pareix el qu'el porta.

Vinguen *notabilitats*.—y el que no hu vullga c'hu tire;—per això yo no delire,—que yo content, tots pagats.

MAL RASCAÑ.—Caballers, males olors respècte á l'Albufera. Diuen que ni per un ull de la cara se tròba un pardal. ¿Y vòl vindre el cheneral Prim? Yo, enca'que no sapia fer—ni un bròt en tot el matí,—el dia deù soc vehi—dels palasios del Saler.

Sempre, á bon anar, haurá un hòn caldero.

Y yo por eso me muero.

THÉÂTRE DU CHEMIN DE LA CROIX.—Asò es lo mateix que si yo m'en anara á Frànsia y en cuansevòl pòble d'allí, posara un lletrero que diguera:

Sobrasaes de Tàrbena á tres de plata la lliura.

¿Quin dret tenen el fransesos pera empeltar de la seua llengua á la forsa, á tot lo mon?

Yo, desd'el piso al trespòl,
dic sempre: dos y ú fan tres.
Qu'es parle en Frànsia fransés;
pero en España, espanyòl.

Por todo lo que precede: *El editor responsable*—JUAN GUIX.

VALENCIA.—1862.

IMPRENTA DE JOSÉ MARÍA AYOLDI.